

Implementering af folkeskolereformen

Bilag: Status på implementeringen af folkeskolereformen i København 2017

Indhold

Indledning	3
Synlig læring	6
Teamsamarbejde	9
Faglig ledelse	13
Forældreinddragelse	16
En varieret skoledag	19

Udgivet af

Børne- og Ungdomsforvaltningen
Gyldenløvesgade 15

Tekst: Center for Policy

www.kk.dk

Indledning

De københavnske folkeskoler skal løfte alle elever, så de bliver så dygtige, som de kan. For at følge med i hvor langt skolerne er, og hvordan de arbejder med implementeringen af folkeskolereformen er der nu for fjerde gang gennemført en selvevaluering blandt skoleledelserne. Her vurderer ledelsen med inddragelse af medarbejderne (som minimum MED, udviklingsgruppen eller lignede), elevråd og skolebestyrelse, hvor langt skolen er i arbejdet med de fire fokuspunkter, som Børne- og Ungdomsudvalget besluttede i udmøntningen af folkeskolereformen den 26.02.14:

Københavns fire fokuspunkter for implementering af folkeskolereformen

Elevernes læring og læringsmål som omdrejningspunkt i en ny, længere skoledag

Udviklingen af **teamsamarbejde** mellem medarbejdere (herunder de pædagoger, der knyttes til skolen) med elevernes læring og læringsmål som omdrejningspunkt

Vægt på **faglig ledelse**, hvor skoleledelsen kommer tættere på teamenes pædagogiske overvejelser og valg, og er med til at understøtte et klart fokus på elevernes læring

Forældrenes ressourcer skal udnyttes, og de skal via skolebestyrelsen være med til at sætte den nye retning med fokus på læring og læringsmål for den enkelte skole

I år har 60 ud af 70 skoler svaret på selvevalueringen. I 2014, 2015 og 2016 deltog henholdsvis 57, 67 og 66 skoler. I selvevalueringen har skolerne angivet, hvilket trin de befinder sig på i forhold til en række konkrete indsats under de fire fokuspunkter. Trin 1 viser eksempelvis, at skolerne er "i gang med planlægningen" af den pågældende indsats, og trin 4 viser, at indsatsen er "integreret del af praksis".

Derudover har skolerne haft mulighed for at skrive uddybende kvalitative kommentarer.

Denne status på implementeringen af folkeskolereformen i København viser, at alle skolerne arbejder målrettet med alle reformens elementer, og generelt er i en positiv udvikling.

Skolerne er længere i arbejdet med synlig læring, herunder både i arbejdet med at synliggøre de faglige læringsmål for eleverne og med den fælles planlægning af undervisningen gennem et fortsat fokus på at forankre

teamsamarbejdet. Det ser ud til, at skolerne efterhånden har fundet en god form på arbejdet. Det fremgår endvidere i de kvalitative kommentarer, at skolerne er kommet et godt stykke videre med at udvikle og systematisere den faglige ledelse. For eksempel er der på mange skoler udviklet en datainformeret praksis, hvor skoleledelsen anvender forskellige typer af data i sin feedback til lærerne og teamene.

I år har skolerne også rykket sig flot i forhold til inddragelse af forældrene, og både samarbejde med skolebestyrelserne og samarbejdet med forældrene om, hvordan de kan være med til at styrke deres eget barns udvikling og læring er i positiv udvikling.

I selvevalueringen spørges der i år for første gang til skolernes arbejde med den varierede skoledag. Resultaterne viser, at skolerne er godt på vej og flere steder har de integreret arbejdet med den varierede skoledag i praksis. Nogle skoler oplever dog udfordringer i form af kapacitet og tid ved fx at inddrage bevægelse i undervisningen.

Samlet set viser status, at der i det kommende år fortsat er behov for et særligt fokus på:

- Systematisering af lærings- og feedbackkulturer med fokus på alle elevers progression
- Understøttelse af teamsamarbejdet som professionelle læringsfællesskaber, der samarbejder om planlægning og evaluering af undervisningen, herunder understøttelse af arbejdet på læringsplatformen
- Videreudvikling af den faglige ledelse, så skoleledelsen kommer endnu tættere på teamene med systematisk sparring og feedback på undervisningens kvalitet samt på ledelse af datainformeret praksisudvikling
- Øget samarbejde med elever og forældre om, hvordan de kan spille en mere aktiv rolle i forhold til elevernes læring
- Fortsat opmærksomhed på den varierede skoledag, som en vigtig faktor i arbejdet med et bredere læringsbegreb og elevernes motivation

Realiseringen af intentionerne med reformen kræver, at alle i og omkring skolen samarbejder om at lykkes med at skabe forandringen, og dermed indfri de tre nationale mål:

- 1) Alle skal blive så dygtige, som de kan
- 2) Styrke tilliden til og trivslen i folkeskolen
- 3) Mindske betydningen af social baggrund ift. faglige resultater

Specialskolernes vurderinger adskiller sig fra alment skolernes. I de kvalitative kommentarer gør flere af specialskolerne eksempelvis opmærksom på vanskelighederne ved at oversætte Forenklede Fælles Mål til læringsmål, der er

meningsfulde for deres elevgruppe. Der arbejdes dog med at understøtte specialskolerne i arbejdet både fra forvaltningen og ministeriets side.

I forbindelse med implementeringen af folkeskolereformen blev der besluttet et nationalt Brugerportalsinitiativ (BPI). BPI skal understøtte, at elever, lærere og forældre oplever en sammenhængende digital folkeskole.

Omdrejningspunktet for BPI er, at alle folkeskoler har fået en læringsplatform ved udgangen af 2017, og fra august 2019 kommer den fælleskommunale kommunikations- og samarbejdsplatform Aula ud til alle skoler.

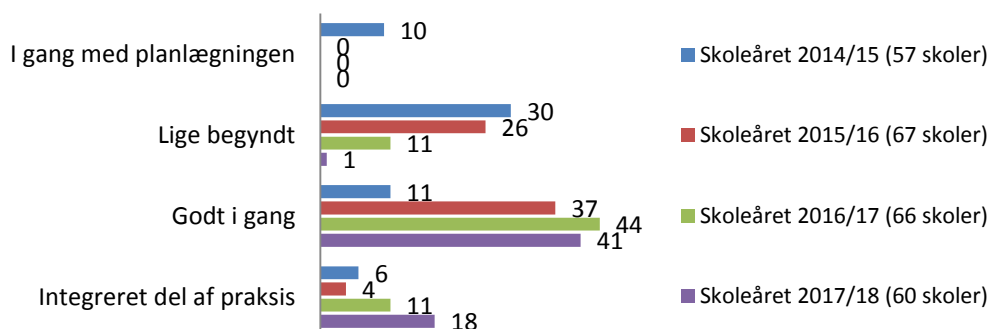
Begge platforme er digitale redskaber, som er udviklet for at styrke elevernes læring og samarbejdet mellem skole og hjem. I København er MeeBook valgt som læringsplatform, og skoleåret 2017/18 er implementeringsår. Meebook giver alle skoler et digitalt redskab, som understøtter målorienteret undervisning. I Meebook kan undervisningen planlægges, deles, afvikles, gemmes og evalueres. Samarbejdsplatformen (AULA), som erstatter det nuværende skoleintra, skal implementeres på skolerne i København i løbet af 2019.

Synlig læring

Synlig læring handler om at sætte elevernes læringsudbytte og aktive rolle i undervisningen i fokus, så eleverne i højere grad tager medansvar for egen læring. Således bliver medarbejdernes rolle yderligere at facilitere og synliggøre læringsprocessen for eleverne, og understøtte et bredere lærings syn med fokus på såvel de faglige, sociale som personlige kompetencer.

Synlig læring indebærer et fokus på elevernes læringsudbytte gennem arbejdet med tydelige læringsmål, feedback, læringsstrategier samt elevernes indstilling til læring. Arbejdet med synlig læring på de københavnske folkeskoler har i første omgang især handlet om læringsmål og tegn på læring samt den fælles planlægning af undervisningen.

Der arbejdes med faglige læringsmål, der er synlige og kendte af eleverne

Selvevalueringen viser, at størstedelen af skolerne er godt i gang med at arbejde med synlige faglige læringsmål. Desuden er indsatsen integreret i praksis på flere skoler end sidste skoleår, hvilket afspejler sig i følgende citat:

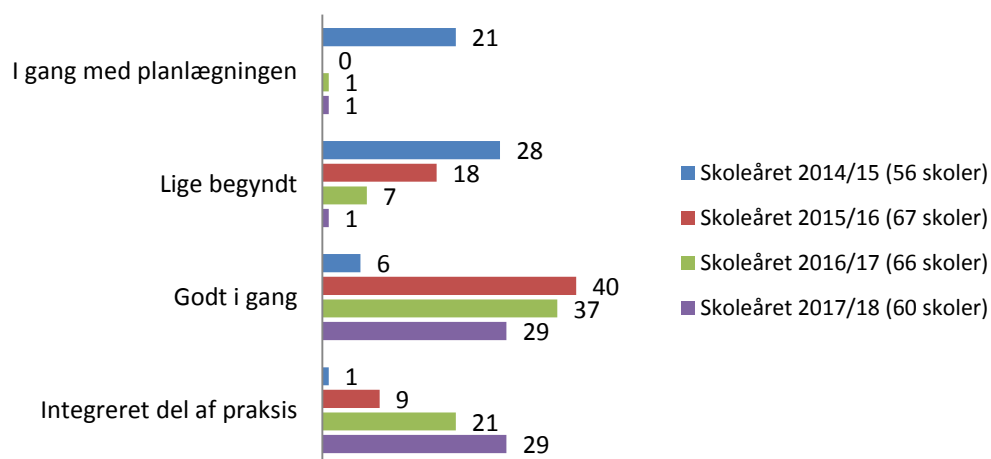
”Vi har været i gang med synlig læring, som et af to særlige fokuspunkter for de fagprofessionelle i snart 4 år (sammen med teamsamarbejde). Vi har på det seneste arbejdet særligt med formativ vurdering og effektiv evaluering. Det er en lang proces, men vi synes, at vi er kommet et godt stykke vej. Vi har hele tiden fokus på at gøre læringen så tydelig, synlig og meningsgivende som overhovedet muligt.”

Implementeringen af læringsplatformen MeeBook¹ kan være et redskab for skolerne til at komme tættere på elevernes læringsudbytte. En skole fremhæver således, at næste skridt er:

¹ Alle skoler implementerer i skoleåret 2017/18 læringsplatformen Meebook . I Meebook kan undervisningen planlægges, deles, afvikles, gemmes og evalueres.

”Læring der ses² er blevet en integreret del af vores praksis på skolen. Alle medarbejdere har lavet deres årsplaner i Meebook og skal evaluere minimum 4 forløb med læringsmål. Alt dette er med til at understøtte arbejdet med synlig læring.”

Der er sammenhæng mellem målene fra "Fælles mål" og de konkrete læringsmål for det enkelte forløb

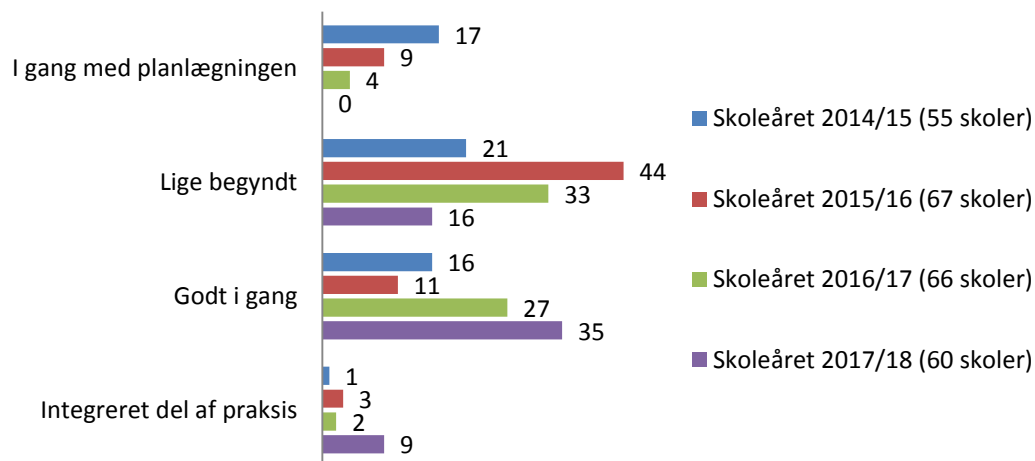
På halvdelen af skolerne er sammenhængen mellem Fælles Mål (FM) og de konkrete læringsmål for et forløb en integreret del af praksis, og den anden halvdel af skolerne er godt i gang med indsatsen.

Specialskolerne arbejder med, hvordan de kan omsætte Fælles Mål til læringsmål, der er meningsgivende for eleverne i forhold til deres niveau, hvilket udtrykkes i følgende citat:

”Der er stor variation i elevgruppens mulighed for kendskab og feedback i forhold til læringsmål. Det kognitive abstraktionsniveau er i elevgruppen på mellem 0-8 år.”

² Læring der ses er et tværgående udviklingsprojekt, som siden 2015 har kørt på mellemtrinnet på alle skoler, og i 2017 er planlægningen om også at omfatte 7. og 8. klassetrin gået i gang.

Eleverne får løbende feedback på deres faglige progression (faktiske læringsudbytte) ift. læringsmålene

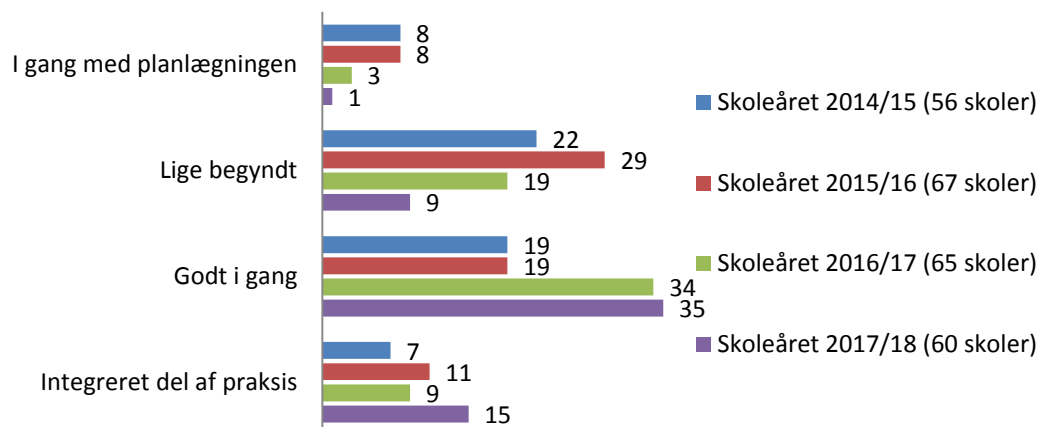
Mange skoler har i dette skoleår fortsat fokus på feedback på elevernes læring. Det kommer til udtryk ved, at over halvdelen af skolerne vurderer sig selv som værende godt i gang. Samtidig er der en fjerdedel af skolerne, der lige er begyndt at arbejde med den løbende feedback. I de kvalitative kommentarer i selvevalueringen fremhæves det, at det kræver en ekstra indsats, før den løbende feedback til eleverne bliver en integreret del af praksis. En skole peger på følgende som næste skridt:

”Vi skal gøre det endnu tydeligere for eleverne, hvor de skal hen i deres læreprocesser. Noget af det, vi har særligt fokus på for at stimulere læringen, er en endnu mere systematisk løbende feedback/feedforward kultur.”

Teamsamarbejde

Formålet med fokus på teamsamarbejde på de københavnske skoler er at udvikle teams, der både fungerer som effektive arbejdsfællesskaber og som professionelle læringsfællesskaber. Professionelle læringsfællesskaber handler bl.a. om, at skolerne udvikler et fælles sprog og en fælles retning, hvilket er vigtigt for professionalismen. Der er evidensinformeret viden om, at netop professionelle læringsfællesskaber har en direkte effekt på elevernes læring.

Skolens team samarbejder om fælles strategier til opstilling af læringsmål og opfølgning på elevernes læringsudbytte

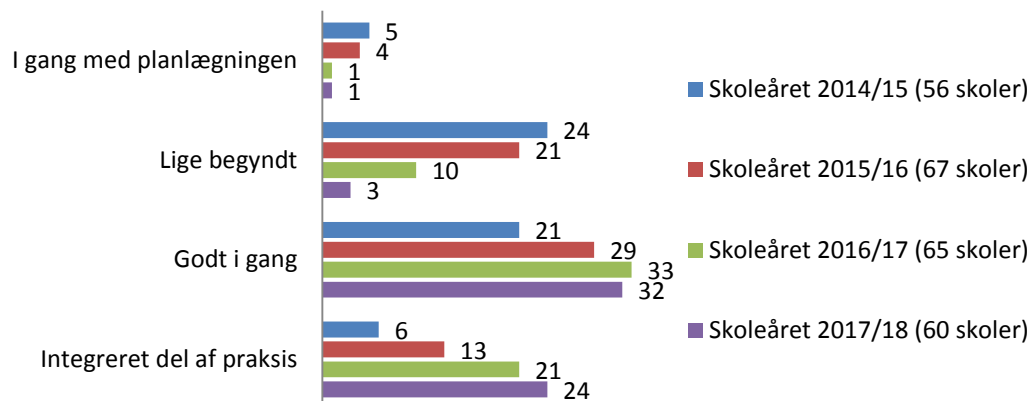
På mange skoler har teamsamarbejdet udviklet sig til ikke kun at være et forum, hvor medarbejderne videndeler og koordinerer praktiske ting. På over halvdelen af skolerne samarbejder teamene således om fælles strategier for opstilling af læringsmål og opfølgning på elevernes læringsudbytte. Endvidere ses et stigende antal skoler, der har integreret indsatsen i praksis. En skole fremhæver, at:

”Skolen har en fast implementeret teamstruktur med en koordinator for hvert team, der også udgør skolens udviklingsgruppe, som i et samarbejde med skolens ledelse faciliterer skolens pædagogiske udvikling.”

Ligeledes peger en skole på en mere konkret forståelses- og anvendelsesændring af teamsamarbejdet ved, at deres næste skridt er:

”At arbejde videre med at flytte mindset om at gå fra det mere driftsorienterede teamsamarbejde til det reflekssive læringsfællesskab.”

Det er "Fælles Mål", der er rammen om og styrende for teamenes arbejde med at formulere læringsmål for de konkrete forløb

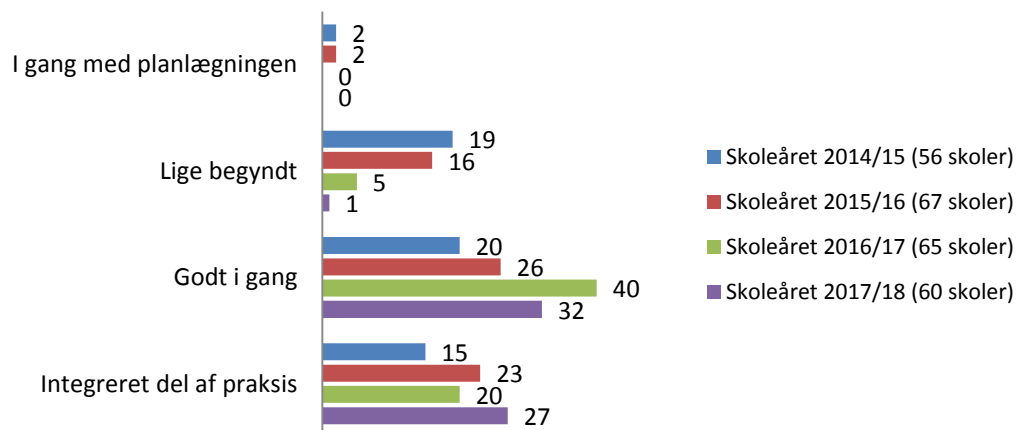

Knap halvdelen af skolerne har integreret Fælles Mål som værende omdrejningspunkt for teamenes arbejde med at formulere konkret læringsmål, mens den anden halvdel er godt i gang med implementeringen.

Intentionen er, at teamene i højere grad planlægger og evaluerer undervisningen sammen. Flere skoler peger i de kvalitative besvarelser på at der arbejdes konstruktivt i teamsamarbejdene, hvilket følgende citat illustrerer:

”De nye Fælles Mål er bekendte for alle lærere. Skolen har en årelang tradition for teamsamarbejde. Skolens fysiske struktur medvirker også til, at det nemt at arbejde i de teams, lærerne er part i. Vi har i skolens kalender faste sigtepunkter for samarbejdet i de forskellige team. Det er f.eks. årgangskonferencer og overleveringer. På disse møder deltager en bred palet af tværfaglige vinkler. Deltagerne beskriver og debatterer i fællesskab den daglige undervisning, elevernes trivsel/læring og teamets pædagogiske praksis.”

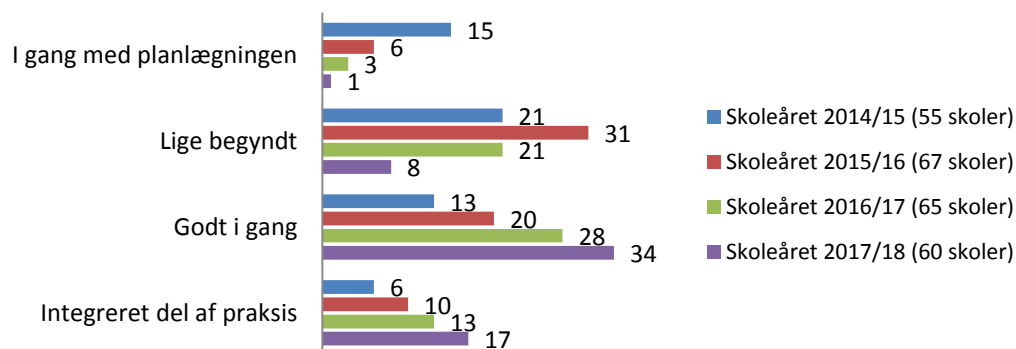
Skolens team samarbejder om forberedelse af undervisningen

Fælles forberedelse er et af de aspekter ved teamsamarbejdet, hvor læringsfællesskaber virkelig kan udfolde sig til gavn for elevernes faglighed. I forhold til sidste skoleår har flere skoler rykket sig fra godt i gang til at have integreret indsatsen i praksis. Nedenstående citat afspejler et positivt arbejde med teamsamarbejde:

”Alle lærerne er organiseret i årgangsteam og fagteam. Alle årgangsteam har bl.a. udarbejdet en teamplatform. Udover de fagteam som er organiseret på tværs af årgangene er matematiklærerne og dansklærerne organiseret i nogle årgangsfagteam, hvor de mødes en gang om ugen og planlægger og udvikler dansk og matematikundervisningen på de enkelte årgange.”

Den understøttende undervisning gennemføres med fokus på elevernes faglige læringsmål

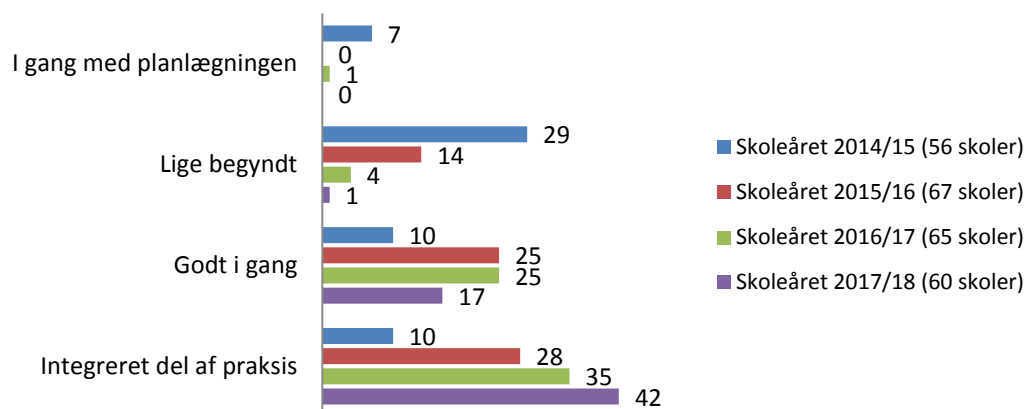

Skolerne er i en god udvikling i forhold til at gennemføre understøttende undervisning med elevernes læringsmål som omdrejningspunkt.

En skole fortæller her om samarbejdet:

”Den understøttende undervisning hos os er via flexdagene integreret i den faglige undervisning. Det giver ingen mening at opdele den for os. Derudover har vores understøttende også fokus på elevernes alsidige udvikling og gennemføres dermed ikke altid med fokus på elevernes faglige læringsmål. Dette er et helt bevidst valg.”

Pædagoger og lærere samarbejder om elevernes trivsel og faglige udvikling

Samarbejdet om elevernes faglighed mellem pædagoger og lærere er i særdeles god udvikling. Knap tre ud af fire skoler vurderer, at samarbejdet er integreret i praksis.

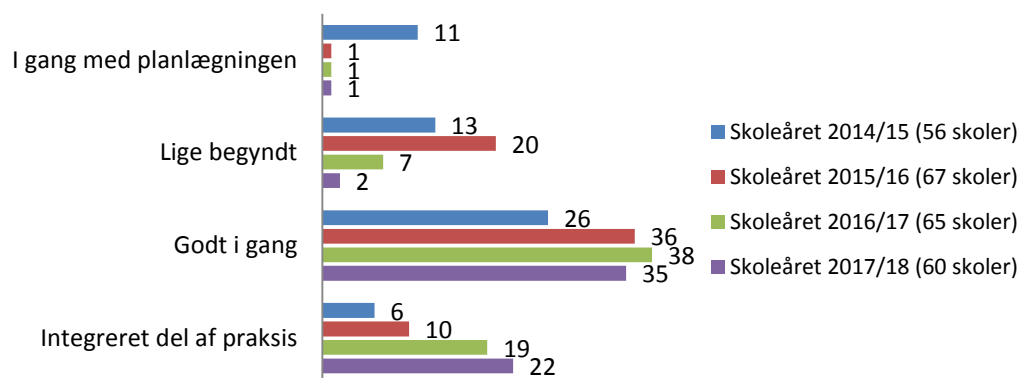
”Der har været stor fokus på teamsamarbejdet, professionelle læringsfællesskaber og lærer/pædagog-samarbejdet, bl.a. med fælles opstart, forventningsafstemning og fælles forberedelse.”

Endvidere fremhæver flere skoler, at de arbejder systematisk og struktureret med samarbejdet mellem pædagoger og lærere, hvilket selvevalueringen illustrerer. Næste skridt påpeges at være: *”... endnu mere fokus på pædagogernes viden omkring læringsmål og ved at inddrage dem i arbejdet med læringsplatformen Meebook.”*

Faglig ledelse

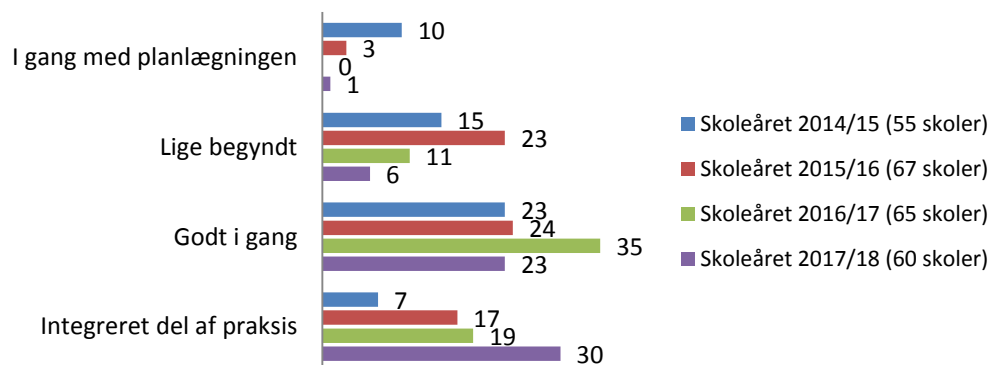
Skoleledelserne i København arbejder ambitiøst med at implementere folkeskolereformen. Skoleledelsesprofilen sætter fokus på at styrke skoleledelsen som et ledelsesteam, der planlægger, kommunikerer og anvender skolens ressourcer strategisk. Halvdelen af skolerne har valgt at lade sig evaluere af deres medarbejdere i forhold til skoleledelsesprofilens kompetencer. Disse kortlægninger gør det muligt for lederne at videreudvikle deres faglige ledelse af skolen og målrette deres kompetenceudvikling og support lige der, hvor skoen trykker allermost.

Ledelsen har lagt en strategi, der sikrer ledelsesfokus og opfølgning på de fire faglige fokuspunkter i folkeskolereformen 'Synlig læring', 'Udvikling af teamsamarbejde', 'Faglig ledelse' og 'Inddragelse af forældrenes ressourcer'

I år er der en anelse fremgang i antallet af skoler, der har integreret en strategi for ledelsesfokus og – opfølgning på arbejdet med de fire faglige fokuspunkter i folkeskolereformen i praksis, og over halvdelen af skolerne er godt i gang hermed. En forklaring kan være, at skoleledelserne på flere områder har fokuseret på at formulere faglige årshjul, der kan medvirke til at etablere og fastholde en systematik og tydelighed for både ledelse og medarbejdere. Efterhånden som der sker en modning i arbejdet med faglig ledelse og skoleledelsesprofilen, integreres de fire faglige fokuspunkter også i højere grad til en helhedsorienteret indsats, hvor der forekommer gensidige påvirkninger.

Skoleledelsen anvender forskellige typer data i sin feedback til lærerne og teamene (herunder nationale test, trivselsmålinger og andre typer af data - f.eks. observation af undervisningen)

På flere skoler har skoleledelsen på såvel alment skoler som specialeskoler haft eksplicit fokus på at træne kompetencer inden for datainformeret praksisudvikling. Dette bl.a. sket gennem mange ledelsers deltagelse i efteruddannelse på masterniveau eller gennem ledelsesforløbet Growing Great leaders på professionshøjskolen UCC. Det afspejles i udviklingen, idet en stor andel af skolerne har rykket sig fra at være godt i gang til nu at have integreret arbejdet i praksis.

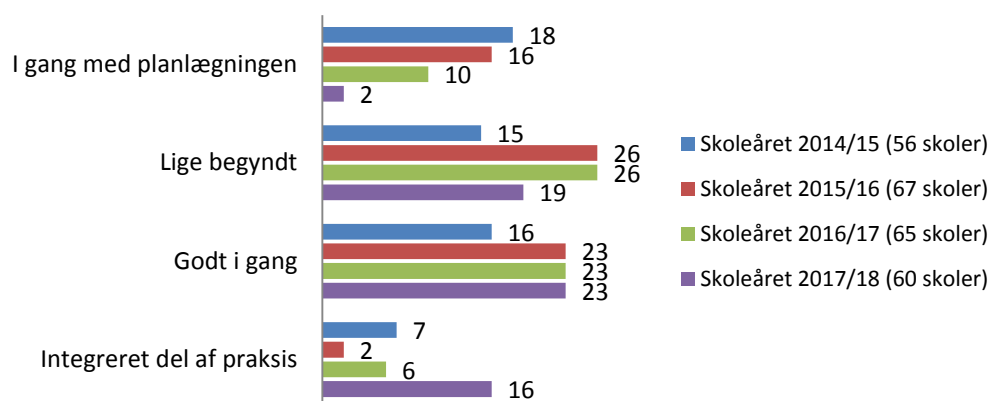
Anvendelse af data til kvalificering af hypoteser og indsatser vurderes dog at være meget forskellig fra skole til skole. Der er derfor stadig nogle skoler, der først lige er begyndt. Det er en kulturændring at skabe en datainformeret praksis, hvor den enkelte lærer arbejder systematisk med elevernes progression, og hvor den enkelte skoleledelse arbejder systematisk med datainformerede lærings samtaler. I hele skoleverdenen ses imidlertid en modning og deraf en øget nuancering af og kvalitet i dataanvendelsen, hvilket eksempelvis kommer til udtryk i denne kommentar:

”Skolen arbejder med distribueret ledelse, hvorfor en del af den faglige sparring udøves af skolens koordinatore for ressourcecenter og pædagogisk læringscenter. Skolen inddrager data fra trivselsmålinger og nationale test, som en integreret del af praksis. Der er udarbejdet en procedure for det. Skolens ledelse arbejder med udvikling af teamsamarbejdet, men har stadig et ønske om, at komme endnu tættere på undervisningen, da mange lærere gerne vil have sparring og supervision omkring deres undervisning. På trods af den distribuerede ledelse, så er det i dagligdagen svært for ledelsen at nå ud og observere undervisningen struktureret.”

Skolernes ressourcecentre (RC) og pædagogiske læringscentre (PLC) er vigtige ledelsesredskaber i den fortsatte udvikling af skolernes faglige ledelse. I øjeblikket er skolerne i en god udvikling med at professionalisere centrene, hvilket ovenstående citat ligeledes påpeger. Samtidig fremhæver en del skoler problematikker ved systematisk anvendelsen af data:

”Vi skal stadig sikre en systematik omkring observation og sparring i forhold til at sikre elevernes læring og progression. Kvalitative data præger den faglig ledelse og giver stor kompleksitet og diversitet i både feedforward og feedback.”

Ledelsen giver teamene systematisk sparring, feedback og feedforward på undervisningens kvalitet

En helt central del af faglig ledelse handler om at styrke de professionelle faglige læring og udvikling. Derfor er det en meget vigtig del af ledelsens opgave at rammesætte og enten gennemføre eller delegerer systematisk feedback på undervisningens kvalitet. Det er en ressourcemæssig udfordring for lederne at prioritere systematiske undervisningsobservationer og give medarbejderne feedback efterfølgende. Flere skoler end sidste år vurderer at have integreret en systematisk sparring, feedback og feedforward på undervisningens kvalitet i praksis. Dog angiver en del skoler enten at være lige begyndt eller godt i gang med ledelsens sparring til teamene. En af de grundlæggende udfordringer, som flere skoler tilkendegiver, er manglende arbejdstid til at udføre mere ledelsessparring og feedback:

”Vi oplever, at det er vanskeligt at finde tid til at være så tæt på undervisningen, som både vi og lærerne godt kunne tænke sig.”

Nogle ledelser delegerer systematisk observation som kvalitetsudvikling til skolens ressourcepersoner, herunder vejledere og didaktiske vejvisere, så de observerer deres kolleger og giver feedback. Ledelsens feedback foregår så i højere grad på teamniveau, hvor medarbejderne har faglige dialoger om kvaliteten med udgangspunkt i aggregerede data som eksempelvis trivselsdata og nationale testresultater. Flere af skolerne fortæller i forlængelse heraf om deres arbejde med distribueret faglig ledelse:

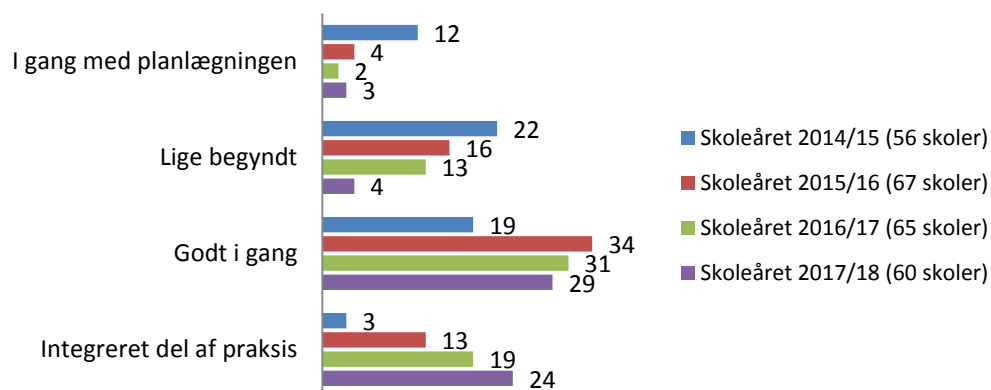
”Skolen har gennem de sidste 4 år haft faglige fokussamtaler med alle teams 2-3 årlige som en integreret del af praksis. Samtidig gør vi også en del ud af observationer og ”tæthed” på elevernes læreprocesser. Det sker ved konstant at forsøge at udvikle de fagprofessionelles praksisfællesskaber.”

Forældreinddragelse

I forhold til at styrke samarbejdet mellem skole og hjem tegner selvevalueringen et billede af, at skolerne er kommet længere med at inddrage og samarbejde aktivt med forældrene - særligt skolebestyrelserne. Der er dog fortsat behov for at fremme udviklingen af det generelle forældresamarbejde. Det kommer blandt andet til udtryk i denne kommentar fra en skole:

”Skolebestyrelsen er fortsat aktiv, og vil gerne bidrage til at skabe retning for skolen. Forældrene er aktive i forhold til deres eget barn og barnets klasse og i mindre grad i forhold til den samlede skole.”

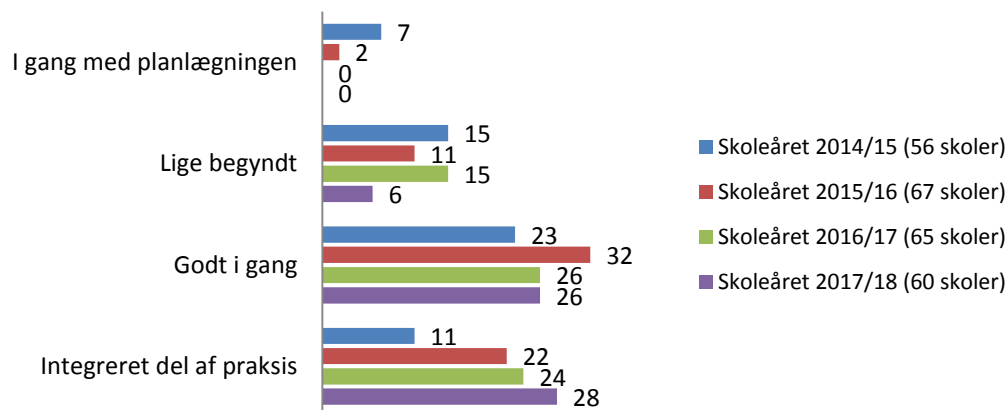
Skolebestyrelsen har i sit arbejde med de nye principper for folkeskolen sat en ambitiøs retning for udviklingen af skolen

Arbejdet med at formulere principper er i en god udvikling, idet størstedelen af skolebestyrelserne er med til at sætte en ambitiøs retning for deres skoles udvikling. I de kvalitative kommentarer bliver mange skolebestyrelser rost for at være aktive, velfungerende og samarbejdsvillige. Her tydeliggør et eksempel, en skoles arbejde med inddragelse af skolebestyrelsens principper, samt konkrete problematikker heri:

”Skolebestyrelsens principper omkring det forpligtende fællesskab understøtter samarbejdet mellem skole og hjem. Progressionsplanen for tematikker på forældremøderne er implementeret. Der er indført forældrekafe mellem ledelsen og forældre, hvor forældrene kan få en uformel snak om skolen og skolens virke. Desværre oplever skolen, at der er i nogen klasser er en os og dem-kultur, hvilket vanskeliggør arbejdet med skolebestyrelsens principper.”

Skolebestyrelsen fungerer som sparringspartner for skolelederen ift. at sætte en overordnet retning for skolen

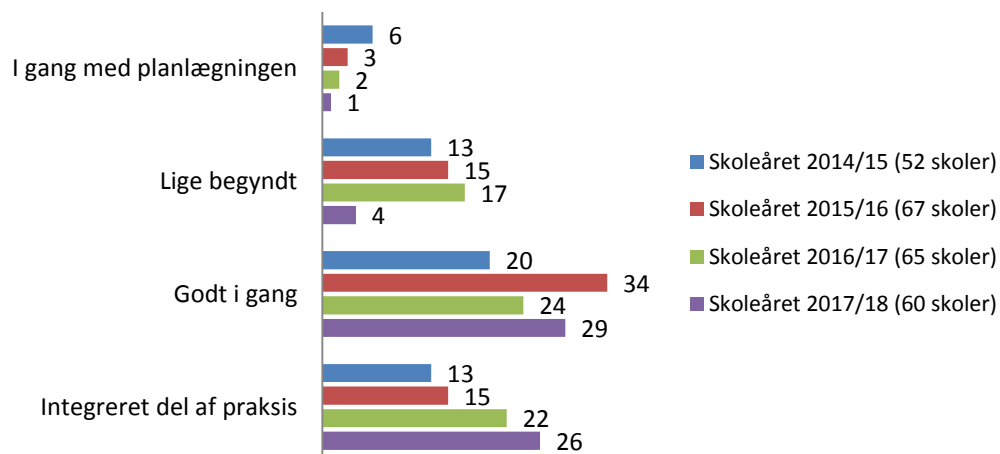

Udover at udarbejde principper er en anden væsentlig opgave for skolebestyrelserne at være sparringspartnere for skoleledelserne. Her ses en stigende bevægelse fra skoler, der angiver at være lige begyndt til enten at være godt i gang eller at have integreret indsatsen i praksis.

I øjeblikket er erfaringerne med at inddrage forældrene aktivt i skolens fællesskab som helhed sporadiske og forankret på de enkelte skoler. I de kvalitative kommentarer er det særligt forældrebanker og ”forældrecafeer”, der fylder:

”At inddrage forældrene ved to forældrecafeer årligt. I dette skoleår skal forældrene på den første cafe komme med input til vores nye antimobbestrategi og på den anden cafe komme med input til udvikling af vores idræts- og bevægelsesprofil.”

Forældrene inddrages systematisk i dialogen om, hvordan de kan bidrage til at styrke elevens udvikling og læring

Der er en positiv udvikling i samarbejdet med forældrene om, hvordan de kan være med til at styrke deres eget barns udvikling og læring. Hvordan ses ved en stigende fremgang i skolernes selvsvurdering af enten at være godt i gang eller at have integreret den systematiske dialog med forældrene som en del af praksis. I de kvalitative kommentarer giver flere skoler da også udtryk for et større ønske om at udfolde og inddrage forældreressourcen mere:

”Vi ser på metoder for at inddrage forældre endnu mere og bedre i elevernes faglige udvikling. Vi ser også på mulighederne for at inddrage forældrenes erhvervsmæssige kompetencer til gavn for elevernes læring. Vi har en værdi om, ”levende læring” for eleverne. Her kunne forældrene meget fint spille en rolle.”

Inddragelse af forældrenes ressourcer handler i særdeleshed om, hvordan forældrene kan skabe gode hjemmelæringsmiljøer for deres børn. Det vil kræve et målrettet fokus at bringe forældrenes ressourcer aktivt i spil, hvilket er forankret forskelligt på skolerne ud fra deres udgangspunkt.

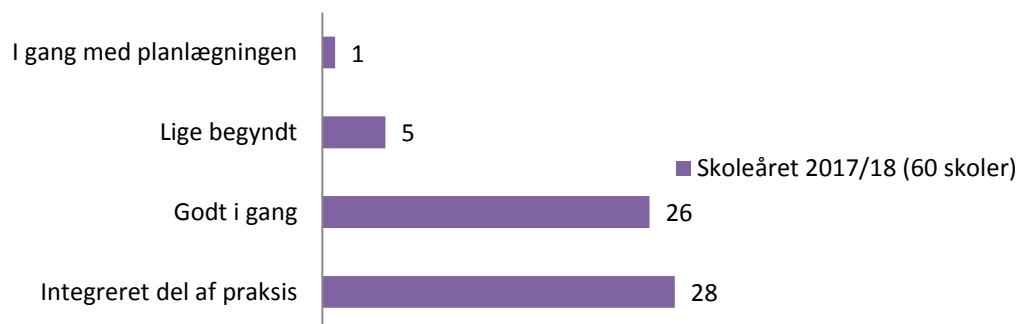
”Vi skal i den nye ledelse arbejde med endnu større og systematisk forældreinddragelse. Særligt i forhold til at gøre skolen endnu mere attraktiv og styrke elevernes fællesskaber, læring og trivsel.”

En varieret skoledag

Det er første gang, at skoleledelserne bliver spurgt ind til skolernes arbejde med den varierede skoledag. Indtil nu har forvaltningen fulgt med i dialogen med skolerne og i forhold til de eksterne læringstilbud, der benyttes på Åben Skole portalen.

Den varierede skoledag kommer blandt andet til udtryk ved mere anvendelsesorienteret undervisning med fokus på mere bevægelse, lektiehjælp og faglig fordybelse samt samarbejde mellem lærere og pædagoger – særligt i forhold til den understøttende undervisning.

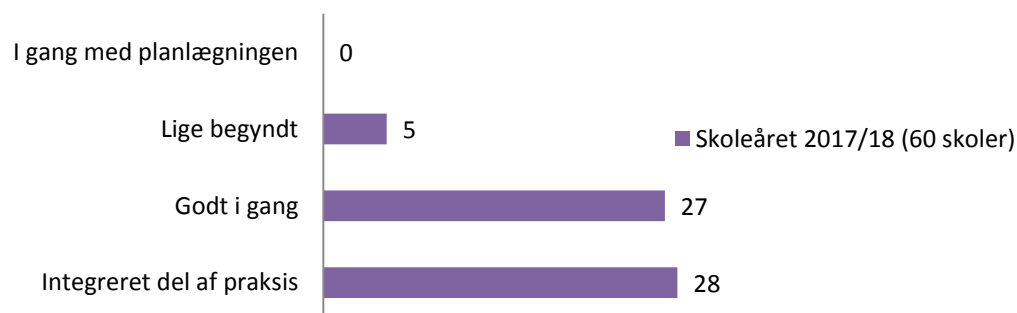
Skoledagens opbygning og struktur (f.eks. timefordelingsplanen) understøtter muligheden for at tilrettelægge en skoledag, som er varieret, og som giver mulighed for at inddrage det omgivende samfund

Størstedelen af skolerne angiver at være godt i gang eller at have implementeret en struktur og opbygning af skoledagen, der giver mulighed for en varieret skoledag som en integreret del af praksis. I de kvalitative besvarelser er der flere skoler, der nævner prioriteringen af et fleksibelt skema:

”Vi arbejder med fuldt fleksible skemaer for hele skolen, hvor det meningsgivende og varierede indhold skal styre elevernes hverdag fremfor strukturer. Det er et stort arbejde, som vi er kommet rigtig godt videre med i det her skoleår. Vi har enormt mange partnerskaber i den åbne skole fx IBM, Microsoft, Zoologisk Museum, Dansekapellet, Teater Værk, Sokkelundlille Teater, DBU, KFUM, Stevnsgades Basket, mm. Vi skal fortsat være opmærksomme på, at vi husker en levende og varieret skoledag, hvor bevægelse og praktiske og kreative udfoldelser fylder, det de skal for understøtte elevernes læring.”

Skoleledelsen understøtter, at det omgivende samfund inddrages i undervisningen, f.eks. ved at have etableret faste samarbejdsrelationer og samarbejdsflader med foreninger, institutioner, erhvervslivet eller forældre

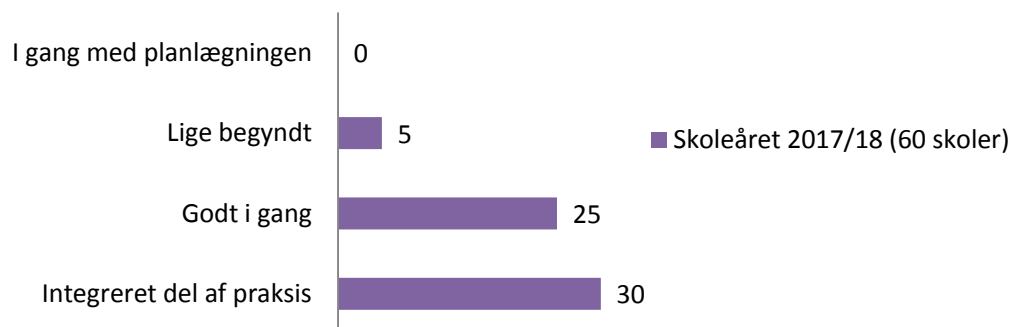

Med midlerne fra Åben Skole-puljen er der indkøbt ca. 3.500 Åben Skole-tilbud i hvert af skoleårene 14/15, 15/16 og 16/17 svarende til næsten tre gratis læringstilbud pr. klasse pr. år. 90 % af de forløb, der lægges op på portalen, bliver booket af skolerne indenfor seks uger. Omkring halvdelen af skolerne har nu også fået Åben Skole-samarbejdspartnere, hvor 1 – 3 klasser har en uges samarbejde med ekstern partner, hvilket understøtter samarbejde med det omgivende samfund. Det kan bidrage til at understøtte vurderingen af, at alle skoler har færdiggjort planlægningen og størstedelen af skolerne er enten godt i gang eller har integreret samarbejdsrelationer eller –flader med foreninger, institutioner osv. i praksis. En skole fremhæver, deres næste skridt:

”Vi har gennem de sidste 3 år afprøvet flere initiativer for samarbejde med foreninger mm. og er nu i gang med at vælge, hvilke samarbejdsflader der kan understøtte og udvikle vores fokus på elevernes læring og trivsel.”

Skolen vil gerne etablere kontakt til det omkringliggende erhvervsliv for at etablere et samarbejde, set i lyset af de mange kulturinstitutioner, vi allerede samarbejder med.

Skoleledelsen skaber anledninger til, at medarbejdergruppen kan drøfte og udveksle erfaringer om, hvordan man konkret kan tilrettelægge en skoledag, som er varieret

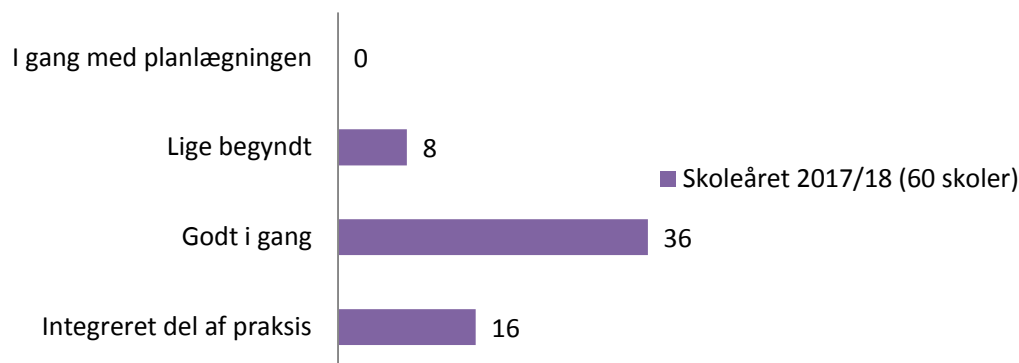

Der er god mulighed for at skolernes medarbejdergrupper kan drøfte og udveksle erfaringer om, hvordan man konkret kan tilrettelægge en varieret skoledag. De fleste skoler bevæger sig mellem at være godt i gang eller at have gjort ovenstående som en integreret del af praksis.

Det er væsentligt at arbejdet med den varierede skoledag ikke tænkes isoleret fra fagundervisningen og de øvrige indsatser i skolen, men integreres i skoledagen og i arbejdet med for eksempel synlig læring, teamsamarbejde, faglig ledelse og forældreinddragelse. Dels så dagen ikke opleves for lang og ensformig for eleverne, dels for at fremme forskellige læringsstrategier og læringsudbyttet for alle elever. Her er et eksempel på hvordan en skole forsøger at implementere den varierede skoledag:

”Skolen har haft bevægelsesindsats med kompetencecenter, og der er uddannet 3 koordinatore, 2 lærere og 1 pædagog. Der er indkøbt kasser med remedier til at understøtte bevægelsesdelen i undervisningen. Alle klasser gør flittigt brug af Åben Skole tilbud. Vi benytter flittigt udenomsarealerne på Bispebjerg i indeværende skoleår.”

**Det fremgår tydeligt af undervisningen på alle klassetrin,
at undervisningen rummer praktiske- og
anvendelsesorienterede elementer, som bidrager til at
skabe en varieret undervisning**

Største delen af skolerne angiver at være godt i gang med at inddrage praktiske - og anvendelsesorienterede elementer, der bidrager til at skabe en varieret undervisning.

Generelt fremhæver flere skoler dog at have udfordringer med at inddrage bevægelsesaktiviteter i undervisningen i forhold til kapacitet og tid, hvilket følgende citat tydeliggør:

”Det er ikke muligt at nå målet på 45 minutter dagligt uden at der slækkes på mål-opfyldelsen i de øvrige fag. Opgørelsesmetoden er usaglig, da vores elever har frikvarterer med masser af fysiske aktiviteter. Byskoler er i mange etager, og det tager tid at bringe en klasse i skolegården. Meget bevægelsesaktivitet i klasseværelserne skaber enormt meget støj for alle andre klasser.”

”I udskolingen og på mellemtrinnet er der ikke 45 minutters lærerstyret bevægelsesaktivitet pr dag - vi har arbejdet med det som et særligt udviklingsområde, at få bevægelsesaktiviteter ind i den faglige undervisning men særligt udskolingslærerne finder det svært at integrere bevægelse i den faglige undervisning - og de oplever at eleverne ikke er motiverede. Til gengæld er undervisningen varieret på mange andre måder.”

Andre skoler forsøger at gøre undervisningen varieret på andre måder end ved bevægelse, eksempelvis som denne skole påpeger:

”Vi har indført en ugentlig fagdag for alle klasser på 6. – 9. årgang, hvor forskellige fag har en hel dag, hvor de kan beskæftige sig med det samme fag en hel dag. Det har bevirket at skoleugen for de største klasser er blevet mere varieret.”

Det er nævneværdigt, at den varierede skoledag grundlæggende refererer til at gøre de lange skoledage mere varierede, interessante og motiverende for eleverne. Derved påvirker Åben Skole tilbud og flexuger ikke nødvendigvis den enkelte skoledag, men nærmere den givne "skoleuge". Understøttende undervisning, projektorienteret arbejde og gruppearbejde kan derimod være undervisningsmetoder, der reelt bidrager til at variere den enkelte skoledag.